

шаблони сайтів

joomla templates

Теми лекцій

Тема 1. Сутність, передумови та поширення демократії в сучасному світі

Витоки й сутність демократії. Зміст демократії. Аспекти й різновиди демократії. Особливості сучасної демократії. "Природність" демократії.

Недоліки, пастки, загрози й межі демократії. Основні цінності сучасної демократії. Передумови демократії. Класифікація передумов демократії.

Тема 2. Демократія в глобальному контексті

Світова тенденція демократизації. Поширення і "якість" демократії в сучасному світі. Консолідовані, проміжні та псевдodemократії. Поняття, чинники та соціально-політичні наслідки глобалізації. Сутність глобалізації.

Глобальні хвилі демократизації. Теорія і практика сучасних переходів до демократії. Моделі демократичних переходів. Стадії демократичного переходу.

Теорія консолідованої демократії. Особливості посткомуністичної трансформації. Особливості та перспективи демократичного переходу в Україні.

Тема 3. Демократична традиція в Україні

Елементи демократії в історії України: політична спадщина Київської Русі, демократична традиція та гуманізм українства в епоху Відродження, демократичні традиції козацько-гетьманської доби та конституція Пилипа Орлика, політичний ідеал Кирило-Мефодіївського товариства, демократичні ідеї в політичній думці України I половини XX століття, суспільно-політичні погляди І. Франка, М. Драгоманова, М. Грушевського, В. Липинського, Ю. Липи, І. Лисяка-Рудницького. Проблеми демократії в українській суспільній думці XIX століття. Демократизм періоду революцій та відновлення державності в Україні. Особливості розвитку демократичної традиції українського народу за часів "радянської демократії".

Тема 4. Конституції та конституціоналізм

Походження сутність і призначення конституцій. Роль конституцій у правовій системі суспільства. Конституції та громадянське суспільство. Відношення конституції до свободи. Конституціоналізм як самообмеження влади. Джерела українського конституціоналізму: конституція Пилипа Орлика, українські конституційні ідеї II половини XIX - I третини XX століття. Конституційні ідеї в Російській імперії. Конституція УНР 1918 року та Конституційні акти ЗУНР. Конституційна думка політичної опозиції 20-70-х років XX століття.

Конституції УРСР. Конституція України, прийнята 28 червня 1996 року. Конституційний суд України.

Тема 5. Вибори як невід'ємний атрибут демократії

Електоральні системи: сутність і типи: мажоритарні (абсолютної більшості та відносної більшості), пропорційна. Типи виборчих систем і демократія. Сприяння виборчої системи політичній структуризації суспільства. Сприяння встановленню працездатного усталеного уряду. Забезпечення прав меншин на справедливе представництво. Українська виборча система та її еволюція. Виборчий процес і проблеми реалізації демократичних принципів в

ході виборчої кампанії. Фінансування виборчих кампаній. Контроль за джерелами фінансування і витратами на виборчу кампанію.

Громадянин як виборець. Проблема виборчої активності і абсентеїзму. Виборча кампанія. Фактори та технології впливу на поведінку виборців.

Тема 6. Роль політичних партій у розвитку демократії

Дефініції поняття "політичні партії". Функції політичних партій у системі ліберальної демократії: явно виражені та латентні. Статус і функції партій у політичній системі України. Перші українські політичні партії (на початку ХХ століття). Відродження українських політичних партій у 1990-91 рр. Участь партій у політичному управлінні. Відбір політичних лідерів та еліт. Вплив організаційних засад діяльності політичних партій на розвиток демократії. Проблема організаційної структури партії, взаємовідносин між її основними ланками. Проблема їх фінансування. Демократія і майбутнє політичних партій.

Тема 7. Роль громадян у демократичному суспільстві

Модель демократичного громадянина. Ідея громадянства, поширення громадянської культури, становлення громадянського суспільства. Античні та сучасні погляди на поняття "громадянин". Громадянство: культура, права і відповідальності. Громадяни як найбільш важлива складова демократичної держави. Зацікавленість політикою і участь громадян в політичному житті. Активні та пасивні громадяни.

Тема 8. Представництво інтересів громадян через групову політику

Теорія групової політики. Плюралістична демократія і групи інтересів: до історії явища та ідеї. Погляди Джеймса Медісона. Теорія груп і групових інтересів у політичній науці ХХ століття: розмаїття поглядів. Хвилі формування груп інтересів у США. Сутність і різновиди груп інтересів: спілки інтересів, лобістські інтереси, групи тиску, інституційні групи, неасоційовані групи, громадські ініціативи, аномійні групи. Типологія Ж.Блонделя. Спільні риси груп інтересів. Функції груп інтересів та способи їх впливу на прийняття владних рішень. Моделі захисту інтересів: порівняльний аспект. Плюралістична модель захисту інтересів, корпоратизм, патронажно-клієнтельні стосунки як спосіб захисту інтересів у демократично нерозвинених країнах. Особливості формування груп інтересів у посткомуністичній Україні. Класичні групи інтересів в Україні. Кланово-олігархічні об'єднання та їх роль в українській політиці.

Тема 9. Демократія та проблеми етнонаціональної багатоманітності

Багатоманітність як невід'ємна властивість демократії. Багатоманітність етнонаціонального: нація та народ, різновиди та основні функції націй; етнічна, політична та повномасштабна нація; нація та держава. Становлення української нації. Національне самовизначення та національна самосвідомість. Феномен націоналізму. Український націоналізм. Проблема сумісності націоналізму та демократії. Мовна проблема. Державно-політичне оперування багатоманітністю за умов демократії. Федералізм. Північноамериканський мультикультуралізм. Толерантність як демократичний принцип оперування багатоманітністю національного.

Тема 10. Проблеми розвитку демократії в сучасній Україні.

Демократія і держава: взаємопов'язаний розвиток. Створення передумов та інституційної основи незалежної української держави у 1980-1990-х роках. Еволюція ідеології державотворення. Спектр тлумачень національної ідеї.

Національна ідея та національна мрія. Багатопартійність, еліта та громадянське суспільство в перші роки незалежності. "Економічний вимір" української демократизації і політика.

Теми семінарів

Демократія в глобальному контексті: суть, передумови, принципи.

Проаналізувати основні нормативно-правові акти, пов'язані зі сферою демократії.

Ознайомлення зі змістом визначених міжнародних та вітчизняних нормативних документів в сфері демократії.

Демократична традиція в Україні. Конституції та конституціоналізм

Оцінка національного потенціалу демократизації в Україні.

Ознайомлення з Конституцією України. Вивчення структури конституційного документу.

Роль політичних партій у розвитку демократії. Вибори як невід'ємний атрибут демократії.

Структура, зміст і специфіка діяльності політичних партій в Україні.

Робота з механізмом виборчих технологій.

Роль громадян у демократичному суспільстві.

Структура, зміст і специфіка діяльності громадян в системі демократії в Україні.

Представництво інтересів громадян через групову політику

Робота з механізмом технологій представництва громадян за демократичним принципом в сучасному суспільстві.

Питання до заліку

1. Витоки й сутність демократії.
2. Аспекти й різновиди демократії.
3. Передумови демократії. Класифікація передумов демократії.
4. Поширення і "якість" демократії в сучасному світі. Консолідовані, проміжні та псевдо-демократії.
5. Сутність глобалізації. Глобальні хвилі демократизації.
6. Моделі демократичних переходів. Стадії демократичного переходу.
7. Теорія консолідованої демократії.
8. Елементи демократії в історії України.
9. Особливості розвитку демократичної традиції українського народу за часів "радянської демократії".
10. Походження, сутність і призначення конституцій.
11. Джерела українського конституціоналізму.
12. Конституції УРСР.
13. Конституція України, прийнята 28 червня 1996 року.
14. Конституційний суд України.
15. Типи виборчих систем і демократія. Українська виборча система та її еволюція.
16. Виборчий процес і проблеми реалізації демократичних принципів в ході виборчої кампанії.
17. Фінансування виборчих кампаній.
18. Функції політичних партій у системі ліберальної демократії: явно виражені та латентні.
19. Статус і функції партій у політичній системі України.

20. Проблема організаційної структури партії, взаємовідносин між її
21. Роль судової влади в державі.
22. Моделі судових систем.
23. Актуальні проблеми судочинства в Україні.
24. Природа і сутність законодавчої влади.
25. Моделі організації та роботи законодавчої влади в розвинених демократіях.
26. Законодавча влада в Україні.
27. Призначення та сутність виконавчої влади в демократичних суспільствах.
28. Порівняльна характеристика моделей виконавчої влади: за парламентської, президентської та змішаної форм правління.
29. Організація виконавчої влади в Україні.
30. Розвиток поглядів на місцеве самоврядування: поняття та основні концепції.
31. Типова структура органів місцевого самоврядування. Місцева демократія та її форми.
32. Суспільний статус місцевого самоврядування в Україні.
33. Сутність громадянського суспільства. Основні концепції громадянського суспільства.
34. Поняття та основні концепції правової держави. Визначальні ознаки правової держави.
35. Модель демократичного громадянина.
36. Громадянство: культура, права і відповідальності.
37. Теорія групової політики.
38. Пліуралістична демократія і групи інтересів: до історії явища та ідеї.
39. Теорія груп і групових інтересів у політичній науці ХХ століття: розмаїття поглядів.
40. Хвилі формування груп інтересів у США.
41. Сутність і різновиди груп інтересів: спілки інтересів, лобістські інтереси, групи тиску, інституційні групи, неасоційовані групи, громадські ініціативи, аномійні групи. Типологія Ж.Блонделя.
42. Моделі захисту інтересів: порівняльний аспект.
43. Особливості формування груп інтересів у посткомуністичній Україні.
44. Багатоманітність етнонаціонального: нація та народ, різновиди та основні функції націй; етнічна, політична та повномасштабна нація; нація та держава.
45. Проблема сумісності націоналізму та демократії.
46. Державно-політичне оперування багатоманітністю за умов демократії. Федералізм.
47. Основні підходи до проблеми правового статусу людини та громадянина.
48. Природно-правова та позитивістська теорії прав людини, їх суперечливість і взаємодоповнюваність.
49. Зміст понять "права людини", "свободи людини", "права громадянина".
50. Покоління прав людини: традиційні ліберальні цінності, позитивні права, колективні права.
51. Класифікація прав людини.
52. Гарантії суб'єктивних прав: економічні, політичні, конституційні, юридичні та ідеологічні.
53. Повноваження і головні функції Організації Об'єднаних Націй.
54. Захист прав людини на регіональному рівні.
55. Європейська система захисту прав і свобод людини.

56. Система захисту прав і свобод людини в Україні.
57. Демократія та соціальна політика: суб'єкти і функції соціальної політики.
58. Моделі сучасної демократії і формування соціальної політики.
59. Економіка і держава: альтернатива чи взаємодія? Дискусії про економічну роль держави в країнах Заходу.
60. Соціальне партнерство.

Рекомендована література

Основна література

1. Біленчук П.Д., Кравченко В.В., Підмогильний М.В. Місцеве самоврядування. Муніципальне право. - Київ, 2000.
2. Бойко О.Д. Україна 1991-1995 рр.: Тіні минулого чи контури майбутнього? Нариси з новітньої історії. - К., 1996.
3. Василенко И.А. Административно-государственное управление в странах Запада: США, Великобритания, Франция, Германия. Учебное пособие. - М.: Логос, 2008.
4. Вивід прав людини. - Львів, 2001.
5. Гель А.П., Цвігун Д.П. Судова система України. Короткий конспект лекцій. - Київ, 2006.
6. Довідник з прав людини. - Українська Правова Фундація. 2005. - 138 с.
7. Доган М., Пеласси Д. Сравнительная политическая социология / Пер. с англ.-М., 1994.-272 с.
8. Задоя А.А., Петруня Ю.Е. Основы экономики: Учеб. Пособие. - К.: Вища школа; Знання, 1998. - 478 с.
9. Колодій А.М., Олійник А.Ю. Державне будівництво і місцеве самоврядування: Навчальний посібник. - Київ, 2001.
10. Конституційне право України. / За ред. В.Ф.Погорілка. - Київ, 2000.
11. Конституція України: Коментар законодавства України про права та свободи людини і громадянина: Навчальний посібник. - К.: Парламентське видавництво, 2009. - 544 с.
12. Мельник П.В., Цимбал П.В. Судова система України. - Ірпінь, 2000.
13. Муніципальне право України. Підручник. - Київ, 2001.
14. Общая теория прав человека / Рук. авт. кол-ва и отв. ред. Е.Е.Лукашева. - М: НОРМА, 1996. - 520 с.
15. Основы демократії: Навч. посібник для студентів вищ. навч. закл. / За заг. ред. А.Колодій. - К.: «Ай Бі», 2012.
16. Права человека. Учебник для вузов / Отв. ред. Е.А.Лукашева. - М.: НОРМА - ИНФРА. - 2009. - 573 с.
17. Рабінович П.М. Основы загалльної теорії права та держави. - Київ. 1994.
18. Рябов С.Г. Політологічна теорія держави. - К.: Тандем, 1996.
19. Салмин А.М. Современная демократия. - Изд. 2-е. - М.: Асі МагціпІт, 2007.-448 с.
20. Светова С. Практика парламентаризму: Посібник. - Київ, 1997.
21. Фридман Л. Введение в американское право. - М. - 1992.
22. Хабермас Ю. Демократия. Разум. Нравственность. Московские лекции и интервью. - М.: АО КАМІ; Академия, 1995.
23. Шевчук С. Основы конституційної юриспруденції. - К, - 2010.
24. Шаповал В. Зарубіжний парламентаризм. - Київ, 1993.

25. Яблонський В.М., Латко Я. Сучасні політичні партії України: Політикам і початківцям. - К.: Альтпрес, 2009. - 227 с.

Додаткова література

26. Декларация и программа воспитания граждан в духе демократии, основанного на осознании ими своих прав и обязанностей: Принята на 104-й сессии Комитета министров Совета Европы 07.05.1999 в г.Будапеште // Закон и Бизнес. - №46. - 13 ноября 1999г.

27. Декларация прав национальностей Украины // Відомості Верховної Ради України.- 1991.- №38.

28. Загальна декларація прав людини. Принята і проголошена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. // Международные акты о правах человека. Сборник документов. - М.: НОРМА - ИНФРА: М, 1999.

29. Карпачова Н.І. Стан дотримання та захисту прав і свобод людини в Україні: Перша щорічна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. - Київ, 2000.

30. Конституція України. - Київ, 2006.

31. Матеріали веб-сайту Верховної Ради України

32. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права // Международные акты о правах человека. Сборник документов. - М.: НОРМА - ИНФРА: М., 1999.

33. Постанова Верховної Ради України "Про засади державної політики України в галузі прав людини". - 1999. - №35.

34. Азбука демократії // Демократичні зошити. - Вип. 1. - К.: Центр демократичних реформ. -35 с.

35. Арон Р. Демократия и тоталитаризм. Пер. с франц. - М.: Текст, 2003. -303 с.

36. Василенко И.А. Административно-государственное управление в странах Запада: США, Великобритания, Франция, Германия: Учебное пособие. - Москва, 1998.

37. Ващенко К, Кордун О., Павленко Р. Особливості виконавчої влади в пострадянській Україні - Київ, 2000.

38. Гайек Ф.А. Право, законодавство і свобода. Нове визначення ліберальних принципів справедливості і політичної економії. - *К.: Аквілон-Прес, 2010. - 448 с.

39. Гончаров Д.В. Теория политического участия. - М.: Юрист, 2007.

40. Даль Р. О демократии / Пер. с англ. А.С.Богдановского; под ред. О.А.Алякринского. - Аспект Пресе, 2000. - 208 с.

41. Дженіс М., Кей Р., Бредлі Е. Європейське право в галузі прав людини: Джерела і практика застосування. - Київ, 1997.

42. Кимлічка В. Лібералізм і права меншин. - Харків, 2001

43. Кін Д. Громадянське суспільство. Старі образи, нове бачення Пер, з англ. О.Грищенко. - К.: К.І.С., 2000.

44. Ковлер А.И. Исторические формы и типы демократии: политико-правовые теории. - М.: Наука, 1990. - 256 с.

45. Конончук С, Ярош О. Розвиток демократії в Україні: 1999 рік. - К., 2000.

46. Кремень В., Ткаченко В. Україна: шлях до себе. Проблеми суспільної трансформації. - К., 1998. - 446 с.
47. Лейпхарт А. Демократия в многосоставных обществах: сравнительное исследование / Пер. с англ. Под ред. А.М.Салмина, Г.В.Каменской. -М.: Аспект Пресе, 1997. - 287 с.
48. Невичерпність демократії: Видатні діячі минулого і сучасності про вільне, демократичне суспільство і права людини. - Київ: Укр. Письменник, 2004. - 174 с.
49. Оніщук М., Кампо В. Правові засади місцевого самоврядування в Україні. - Київ, 2008.
50. Паренти М. Демократия для немногих / Пер. с англ. - Москва: Прогресс, 1990.-504 с.
51. Патнам Р.Д. Творення демократії. Традиції громадської активності в сучасній Італії. - К.: Основи, 2001.
52. Погорілко В.Ф. Головченко В.В., Сірий М.І. Права людини та свободи людини і громадянина в Україні. - К.: Ін Юре, 2007. - 52 с
53. Пршеворский А. Демократия и рынок. Политические и экономические реформы в Восточной Европе и Латинской Америке / Пер. с англ. - М. РОССПЗН, 2000. - 320 с.
54. Складові демократії / Пер.з нім; за ред. Д.Геттінг, В.-Д.Міхаелі. - Київ: Либідь, 1993.- 160 с.
55. Токвіль А. Про демократію в Америці. - К.: Всесвіт, 1999.
56. Алексеева Т.А. Легитимность власти в период транзита // Політична думка. - 1998. - №3-4. - С. 114-126.
57. Андрианов К. До питання про юрисдикцію Європейського Суду з прав людини // Право України. - 2000. - №8. - С. 46-51.
58. Антонович М. Конвенція про захист прав людини і основних свобод у судах Європейських держав та перспективи її застосування в Україні // Право України. - 2000. - 8. - С. 42-46.
59. Васькович Й. Проблеми й перспективи побудови правової держави в Україні // Право України. - 2000. - № 1. - С. 110-114.
60. Группы интересов // ПОЛИС. - 1992. - № 5-6.
61. Даймонд Л. Прошла ли "третья волна" демократизации? // ПОЛИС. -1999. -№1.
62. Кіс Т.І. Вибірчі системи та їх політичні наслідки // Нова політика. -2006. - №2.-С. 23-31.
63. Лісничук О. "Кланова демократія" в Україні: привід чи реальність? // Розбудова держави. - 2007. - №11. - С. 43-48.

[топографические карты](#)

[программа для вышивания](#)